

Tesi, llibres i catàlegs

MANUEL ROCAMORA VIDAL (1892 - 1976):
COL·LECCIONISTA I PINTOR

Laia Soler Moreno
 Doctora en Història i Geografia
 Títol doctoral per optar al títol de doctora en Història de l'Art
 Departament d'Art i Monuments
 Facultat de Filosofia i Lletres
 Universitat Autònoma de Barcelona
 2019

El passat dia 17 d'octubre de 2019 la col·laboradora d'Emblecat Edicions, Laia Soler Moreno defensà a la Universitat Autònoma de Barcelona la tesi doctoral intitolada *Manuel Rocamora Vidal (1892-1976): col·leccionista i pintor*, obtenint la màxima qualificació d'Excel·lent cum laude.

Presentà un estudi exhaustiu de la figura de Manuel Rocamora Vidal, reconegut per la seva faceta com a col·leccionista, sobretot per la seva tasca d'aplegar indumentària antiga dels segles XIV al XX, amb predominança de peces del XVIII i del XIX.

A més, i no tan sabut, va reunir moltes altres sèries, com ara reclams publicitaris, mascarons de proa, ceràmica, pintura, gravats, targetes de visita i exlibris, per posar tan sols uns exemples. No obstant, més enllà de la seva fama com a col·leccionista, també va pintar i dibuixar.

Es formà a l'Escola de la Llotja on exposà dibuixos de manera regular. Cultivà igualment la seva vessant com a escriptor, tractant en les seves obres els temes que li resultaven més afins, com la història de la indumentària, així com a labors de promoció cultural dins l'àmbit barceloní.

La multiplicitat de facetes del personatge, així com la importància del seu llegat, justificava aquesta investigació que, a part de donar a conèixer la seva vida i les ocupacions esmentades, era imperiós reivindicar-lo. Així la tesi de la Dra. Laia Soler posava en valor les seves aportacions dins el context del segle XX, essent reconegut com un dels col·leccionistes més prolífics de l'època.

Dins del llegat més tangible que va deixar Rocamora, en primer lloc cal remarcar la donació en vida de la seva col·lecció d'indumentària a l'Ajuntament de Barcelona i formalment acceptada el 1969, a partir de la qual es fundà el Museu d'Indumentària. Actualment el fons es pot visitar al Museu del Disseny. En segon lloc, i no menys important, és la creació de la Fundació Cultural Privada Rocamora, institució situada a la casa on va viure i on es troben la resta de col·leccions.

Presentació del llibre *Mariano Andreu. Biografia i catàleg raonat* a la Conselleria de Cultura de la Generalitat de Catalunya

El dia 28 de novembre de 2019, els membres d'Emblecat Edicions i representants d'Ars Nostrum Edicions, senyor Ventura Bajet i senyora Esther Garcia-Portugués, autora del llibre *Mariano Andreu (1888-1976). Biografia i catàleg raonat* (2019), anaren a la Conselleria de Cultura de la Generalitat i foren rebuts per la consellera senyora Mariàngels Vilallonga. També assistiren a la visita la directora dels Serveis Territorials a Barcelona del Departament de Cultura, senyora Àngels Torras, i la directora de Cultura, senyora Núria Llorach. En el transcurs de l'acte es feu l'obsequi del llibre a la Conselleria i un segon exemplar, dedicat i numerat, per al Molt Honorable President, senyor Quim Torra. Durant la conversa es tractaren diversos temes vinculats a la projecció internacional d'aquest artista, així com de la necessitat molt clara de donar-lo a conèixer a Catalunya a través d'una exposició al Museu Nacional d'Art de Catalunya -MNAC-.

Davant la predisposició de col·leccionistes a cedir obra per donar a conèixer la importància de Mariano Andreu, la Consellera es va comprometre a recolzar aquest projecte expositiu davant del Patronat del MNAC, del qual en forma part i del que es preveu una pròxima reunió. Cal afegir que recentment el departament de Cultura de la Generalitat ha adquirit *Jeunes filles au balcon* (1924) d'aquest artista, que s'exhibeix en la col·lecció permanent del MNAC junt a *La Comedia* (1928), una obra cedida per l'Institut del Teatre de Barcelona.

BLOG | MUSEU NACIONAL
D'ART DE CATALUNYA

Web del museu

Blog del Museu Nacional d'Art de Catalunya

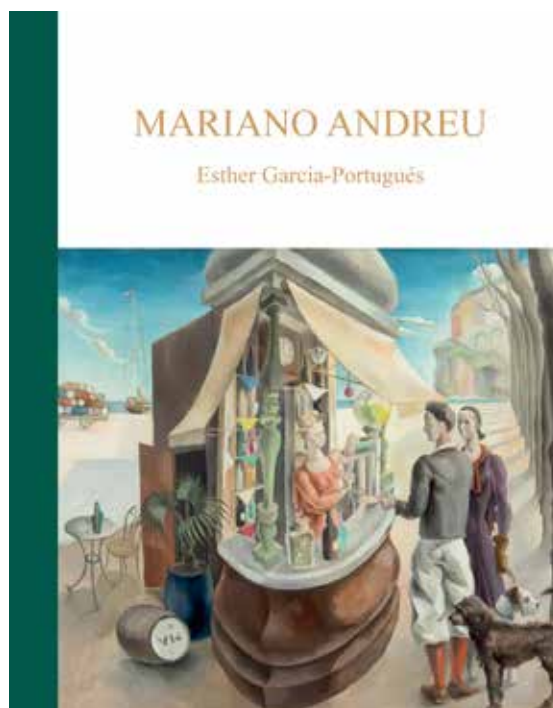
Mariano Andreu al Museu Nacional

7 de Maig de 2020 -656-

Eduard Vallès, autor de la fitxa del blog dedicada a Mariano Andreu, relaciona les obres que posseeix el MNAC: un gravat, un dibuix, un cartell i els dos olis que recentment s'han incorporat a les sales del Museu. Així mateix, valora la importància de poder tenir editat el llibre i catàleg raonat d'aquest artista, poc conegut al nostre país, i que a continuació transcrivim:

«El catàleg raonat, per fi

Aquest procés ha experimentat un canvi qualitatiu l'any 2019 amb la publicació del catàleg raonat de l'artista acompanyat de la seva biografia més completa fins a dia d'avui, a càrrec de la doctora Esther Garcia Portugués, amb un pròleg de l'historiador de l'art i galerista Artur Ramon. En unes 350 pàgines hi refereix unes 1.200 obres, amb les fitxes tècniques respectives, que mostren Andreu en tot el seu univers creatiu, com a pintor, dibuixant, escultor, gravador, esmaltador, il·lustrador de llibres, escenògraf i figurinista i creador dels objectes més diversos. Aquest catàleg raonat, com tots, mai és definitiu però sens dubte esdevindrà un punt de partida ineludible per als futurs estudis i treballs sobre aquest artista.

Cal felicitar-nos per la proximitat temporal d'aquest catàleg amb l'entrada d'una pintura d'Andreu a les col·leccions del Museu Nacional. En resum, fortuna bibliogràfica i museogràfica van de la mà i auguren noves perspectives per a aquest artista. Des del moment que apareix el catàleg o monografia d'un artista augmenten exponencialment les peticions de préstec d'obres seves i, sobretot, es facilita la feina dels experts en la recerca d'obres que abans no tenien localitzades o simplement ni tan sols coneixien. En aquest sentit, amb aquest catàleg raonat de Mariano Andreu s'omple un dels tants buits encara pendents de l'art català, en paral·lel a la seva presència, a partir d'ara permanent, a les sales d'Art Modern del Museu Nacional.»

Aquest article és un resum del ja publicat per l'autor «Mariano Andreu: nous temps, noves mirades», *Emblecat, Estudis de la Imatge, Art i Societat*, 2019.

A continuació dona pas a una sèrie d'enllaços relacionats amb les obres de Mariano Andreu al Museu Nacional d'Art de Catalunya i de com trobar-les dins de la col·lecció d'art modern i contemporani sota l'etiqueta: «art modern, Marià Andreu.»

També, proporciona l'enllaç a l'article: <https://blog.museunacional.cat/mariano-andreu-al-museu-nacional/>

D'altra banda es pot trobar més informació sobre la presentació del llibre i sobre l'artista en <https://premios-concursos.arsnostrum.com/awarded-honored/mariano-andreu/> i <https://mariano-andreu.arsnostrum.com/>

Altre enllaç a consultar es la web de l'editorial de la revista *Emblecat*: <https://www.emblecat.com/revista/revista-emblecat-num-8-2019/>, on es localitza la presentació abans esmentada d'Eduard Vallès (p.5-10); l'article de recerca sobre l'obra d'Andreu en el món de la moda i decoració (p.109-140); i el reportatge titulat «Mariano Andreu al Museu Nacional d'Art de Catalunya» (p.193-198), els dos darrers realitzats per la directora d'Emblecat Edicions.

Arxius i biblioteques on es pot consultar el llibre: *Mariano Andreu (1888-1976). Biografia i catàleg raonat*

(versió en català, castellà i anglès).

ArsNostrum Edicions ha fet donació d'aquest llibre-catàleg a arxius i biblioteques que ha considerat pertinents per la seva vinculació amb l'artista Mariano Andreu.

Cal assenyalar que l'editorial ha rebut les corresponents cartes d'agraïment i en molts casos també informació sobre documentació i obres que l'autora ha agraït, pensant en futures publicacions. També cal fer esment de la diferència que s'ha produït entre les institucions estrangeres respecte a la resposta rebuda per part de les del nostre país. Les primeres i de forma generalitzada han mostrat la seva professionalitat. Respecte a les segones, agraïm profundament a aquells arxius i biblioteques que han actuat a un bon nivell d'aquelles, que per sort són poques, no han estat a l'alçada que s'espera d'un servei públic. De nou, lamentem la poca consideració d'algunes institucions catalanes en reconèixer l'esforç que s'ha fet des de l'àmbit privat per poder editar el catàleg i difondre a un artista que forma part del patrimoni d'aquest país.

Entre tots els arxius i biblioteques universitàries i de museus d'arreu d'Europa i dels Estats Units que han rebut el llibre cal destacar el reconeixement de la directora Idoia Murga Castro del departament d'Historia del Arte y Patrimonio del Consejo Superior de Investigaciones Científicas -CSIC-, que ha encarregat a la Dra. Blanca Gómez Cifuentes de la Universidad Complutense de Madrid la ressenya del llibre que ha estat publicada en la revista del CSIC, *Archivo Español de Arte*, XCIII, 370, abril-juny 2020, p.171-182 i difosa al web: <http://archivoespañoldearte.revistas.csic.es/index.php/aea/article/view/1107/1138>.

A continuació passem a relacionar els arxius i biblioteques que s'han afavorit d'aquesta donació:

Catalunya

- * Biblioteca Nacional de Catalunya -BCN
- * Museu Nacional d'Art de Catalunya -MNAC
- * Museu del Disseny de Barcelona
- * Consorci del Patrimoni dels Museus de Sitges
- * Museu Picasso -Barcelona
- * Reial Cercle Artístic de Barcelona
- * Biblioteca de l'Abadia de Montserrat
- * Biblioteca del Museu d'Historia de la Ciutat -Ardiaca -MUHBA
- * Biblioteca de la Universitat de Barcelona
- * Biblioteca de la Universitat Autònoma de Barcelona
- * Biblioteca de la Universitat Pompeu Fabra
- * Fundació Cultural Privada Manuel Rocamora
- * Biblioteca de l'Ateneu Barcelonès
- * Biblioteca de l'Institut Amatller d'Art Hispànic
- * Biblioteca del Museu de Mataró
- * Biblioteca del Museu de les Arts Escèniques -MAE de l'Institut del Teatre de Barcelona
- * Museu d'Art de Cerdanyola -MAC
- * Fundació Palau i Fabre - Caldes d'Estrac (Barcelona)

Estat Espanyol

- * Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía -MNCARS
- * Fundación Mapfre -Madrid
- * Museo Picasso -Málaga
- * Casa Natal Picasso - Fundación Picasso
- * Museo Néstor de Las Palmas de Gran Canaria
- * Casa Museo Tomás Morales -Las Palmas de Gran Canaria
- * Museo de Bellas Artes de Bilbao
- * Fundación Juan March - Madrid
- * Museo Nacional Thyssen - Bornemisza
- * Museo Nacional del Prado
- * Biblioteca Nacional de España -BNE
- * Institut Valencià d'Art Modern -IVAM
- * Fundación Cultural Telefónica
- * Fundación Banco de Santander
- * Fundación BBVA
- * Artium - Fundación Cultural del País Vasco
- * Fundación Caixa Forum
- * José de La Mano, Galería de Arte -Madrid
- * Universidad de Extremadura - Moisés Bazán
- * Consejo Superior de Investigaciones Científicas - CSIC
- * Museo de Bellas Artes de Oviedo

Europa

- * Musée National Picasso - París
- * Instituto Cervantes - París
- * Bibliothèque Le Centre d'études Catalanes - París
- * Biblioteca del Colegio de España - París
- * Musée National d'Art Moderne, Centre Georges Pompidou - París
- * Musée Goya. Musée d'Art Hispanique - Castres
- * Bibliothèque Nationale de France -BNF
- * Musée de la Comédie Française Musée de L'île-de-France - París
- * Bibliothèque Musée de l'Opéra Comique-Garnier
- * Académie des Beaux Arts - París
- * Bibliothèque -Musée de La Comédie Française
- * Bibliothèque -Musée des Arts Decoratifs

- * Irish Museum of Modern Art - Dublin
- * Académie Royale des Beaux-Arts - Brussel·les
- * Musée Royaux des Beaux-Arts - Brussel·les

Estats Units

- McNay Art Museum - San Antonio - Texas
- The Hispanic Society of America - Nova York
- The Museum of Art Modern -MOMA - Nova York
- The Institut Carnegie Museum of Art - Pittsburg - Pennsilvània
- San Francisco Museum - Califòrnia
- Toledo Museum - Ohio
- Art Institute of Chicago - Illinois
- Saint Louis City Art - Missouri
- The Frick Collection - Nova York
- Museum of Contemporary Art Santa Barbara - Santa Barbara
- Fine Art Museum of Boston

Activitats culturals

Entre les activitats culturals realitzades durant l'any 2019 destaquen:

- La vicepresidenta de l'Associació Catalana d'Estudis d'Emblemàtica, Art i Societat, Alma Reza, participà en la celebració de l'homenatge a l'escriptor colombià Gabriel García Márquez programada per la Fundació Casa Amèrica de Catalunya. També per a aquesta institució elaborà el guió de quatre rutes literàries seguint les passes de Gabo a Barcelona.
- La conferència donada per Alma Reza en el Centre Cívic Font de la Guatlla programada pel 'Dia de la dona'.

Emblecat Edicions col·labora en difondre les activitats de CIDAE, Centre d'Informació i Difusió de l'Art de l'Esmalt, de l'Associació per a l'Estudi del Moble i de la Fundació Casa Amèrica Catalunya.